

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/SONBAHAR, Sayı: 36
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed, Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/AUTUMN, Issue: 36
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

(70)

Yrd. Doç. Dr. Mahmut KÜÇÜKOĞLU³²¹; Doç. Dr. H. Yunus TAŞ³²²; Doç. Dr. Selami ÖZCAN³²³
KALKINMADA BÖLGESEL REKABET STRATEJİLERİ
REGIONAL COMPETITIVENESS STRATEGIES IN DEVELOPMENT

ÖZ

Günümüzde bölgelerin rekabet gücünün artırılması ulusal ve bölgesel kalkınma politikalarının en önemli amaçlarından biri haline gelmiştir. Bilgi ekonomilerinin şekil verdiği yeni rekabet ortamı ve yeni global piyasalarda var olabilmenin en önemli koşulu olarak, rekabet gücünün gösterilmesi ve rekabet gücü tarafından belirlenen ekonomik büyüme ve refahın yönetimi ve organizasyonunda, “Bölge”nin anahtar kavram olarak ele alınması yeni rekabet stratejilerinin temelini oluşturmaktadır. Kentlerin kalkınmasının; hüner, yatırım, girişimcilik ve rekabet faktörlerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkacağı kabul edilmektedir. Bu amaçla kentsel rekabette önde olmak isteyen kentlerin ekonomik olarak gelişmesini sağlamak amacıyla, yerel ve merkezi yöneticilerin kentlerini geliştirmek için sağlıklı politikalar üretmesine, her alanda yeni düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç vardır.

Bu çalışmada, öncelikle bölgesel kalkınma ve bölgesel rekabetin kavramsal çerçevesi üzerinde durularak, bölgesel planlamanın önemi, bölgesel kalkınma politikalarının araç ve amaçları değerlendirilmek suretiyle yeni bölgesel rekabet stratejileri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Bölgesel Kalkınma, Bölgesel Rekabet, Rekabet Stratejileri.

ABSTRACT

Today, increasing competition power of regions has become one of the most important aims of national and regional development policies. The new competitive environment shaped by the information economies and the fact that the existence of the new global markets is the most important condition is the presentation of the competitive power and the management of the economic growth and prosperity determined by the competitiveness and organization of the region as the key concept of the region constitutes the basis of new competition strategies. The development of the cities; skill, investment, entrepreneurship and competitive factors. For this purpose, in order to ensure the economic development of the cities that want to be ahead of the urban regeneration, there is a need for local and central administrators to make healthy policies to develop cities and to make new regulations in every area.

This study focused on the conceptual framework of regional development and regional competition, focusing on new regional competition strategies by evaluating the means and purposes of regional development policies and the importance of regional planning.

Keywords: Development, Regional Development, Regional Competition, Competition Strategies.

³²¹ Harran Üniversitesi, Şanlıurfa MYO, Şanlıurfa/TÜRKİYE; mkucukoglu@harran.edu.tr

³²² Yalova Üniversitesi, İİBF, Yalova Merkez Kampüsü/TÜRKİYE; yunus.tas@yalova.edu.tr

³²³ Yalova Üniversitesi, İİBF, Yalova Merkez Kampüsü/TÜRKİYE; sozcan@yalova.edu.tr

GİRİŞ

Çağlar boyunca ekonomik gelişme ile mekân arasında sıkı bir ilişki ve karşılıklı bir etkileşim sözkonusu olmuş, bazı bölgeler hızlı bir gelişme yaşarken bazı bölgeler geri kalmıştır. Sanayi devrimi, toplumlarda ekonomik ve sosyal alanlarda önemli bir hareketlilik sağlamış, ülkelerarası ve bölgelerarası kalkınma farklılıklarını da beraberinde getirmiştir.

Şehirlerin hızla büyümesi, bölgesel planlama kavramının anlaşılmasına en fazla katkıda bulunan faktör olmuştur. Köy-kent dengesinin bozulması, arsa spekülasyonu ve gecekondulaşma, çevre kirliliği, trafik sıkışıklığı, altyapı giderlerinin artması ve optimal kent büyüklüğünün aşılması gibi kentsel sorunların, bölgesel araştırmalara dayanan çözümlere bağlı olduğu giderek daha fazla anlaşılmıştır.

Bölgesel kalkınma, “Sanayileşmenin belli bölgelerde toplanması neticesinde ortaya çıkan bu eşitsizliği ortadan kaldırmak amacıyla geri kalmış bölgelerin sanayileştirilerek ülke içinde adil bir refah dağılımının sağlanması” (www.bilgininadresi.net , 2008) olarak tanımlanmakta, geri kalmış bölgelerde sanayileşmenin yaygınlaştırılabilmesi için de bu yörelere kaynak götürme yanında, bölgenin kendi kaynaklarını işletebilme imkânlarının araştırılması, bu bölgelerde altyapı tesislerinin tamamlanması için kamu yatırımlarının buralara kaydırılması, çeşitli kamu iktisadi kurumlarının bu yörelerde yatırım yapmasının sağlanması, geri kalmış yörelere özel kesim yatırımlarını kanalize edebilmek için çeşitli teşvik tedbirlerinin uygulanması, bu bölgelerde kurulacak işletmelerin ürünlerine devletin devamlı alıcı olmasının sağlanması, geri kalmış yörelerde ihtiyaç duyulan teknik eleman ve kalifiye işçi eksikliğini gidermeye yönelik çeşitli eğitim-öğretim faaliyetlerinin örgütlenmesi gibi politikalara öncelik verilmesi gerekmektedir.

Kalkınma Bakanlığının 2014 yılında açıkladığı Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023) isimli raporda bölgelerin rekabet gücünün geliştirilmesi amacıyla, (Kalkınma Bakanlığı,2014:121)

- Yatırım İmkânlarının Tanıtımı ve Yatırım Sürecinin Desteklenmesi
- Girişimcilik Ortam ve Kültürünün Geliştirilmesi
- Üretim Organizasyonu ve Kümelerin Geliştirilmesi
- Bölgesel Yenilik Stratejilerinin Geliştirilmesi
- Turizm Potansiyelinin Yerel ve Bölgesel Kalkınma İçin Etkin Kullanımı
- Üniversitelerin Buldukları Bölgelere Sağlayacakları Katkıların Arttırılması

konularında çalışma yapılmasına ilişkin hedefler ve değerlendirmeler yer almaktadır.

Globalleşme sadece işletmelerin değil şehirlerin ve bölgelerin de daha rekabet edebilir olmaya zorlandıkları bir ekonomik sistemin oluşmasına sebep olmuştur. Rekabet gücü şehir seviyesinde ele alındığında “hayat kalitesi” kavramının vurgulandığı görülmektedir. (Begg, 1999:795)

Bölgesel rekabet gücü kavramının anlaşılabilmesi için bu yapının bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir. Bölgesel rekabet gücü sadece ekonomik göstergelere değil aynı zamanda sosyal sermayeye ve şehrin ya da bölgenin yenilikçilik anlayışına da bağlı olmaktadır. (Albayrak A. N., Erkut G., 2010:158)

Bölgedeki fiziki ve beşeri sermaye donanımının yanı sıra, güven ilişkilerine dayalı networkler içinde bir arada iş yapabilme ve katma değer meydana getirme kapasitesine işaret eden *sosyal sermaye* seviyesinin yanında üniversiteler, bilimsel araştırma merkezleri gibi ar/ge ve yenilikçi çalışmaları destekleyici kurumların varlığı, bölgelerin ekonomik büyümesini ve rekabet avantajını belirleyen faktörler olarak savunulmaktadır. (Uzbaş Pirili, 2011:316)

1. Bölgesel Kalkınma ve Bölgesel Rekabetin Kavramsal Çerçevesi

Kalkınmanın dinamik bir kavram olmasından dolayı kalkınmanın ölçütleri zaman içinde değişim göstermiştir. Kalkınmanın tarihsel sürecine bakıldığında özellikle 20.yüzyılda bölgesel kalkınma konusunun kalkınma literatüründe önemli bir yer edindiği ve politikaların bu kapsamda şekillendirildiği gözlenmiştir.

Ekonomik kalkınma, bir ülkede üretim ve gelir artışlarının yanı sıra iktisadi, sosyal, kültürel ve siyasal alanlarda meydana gelen yapısal değişim süreci veya topyekün kalkınma olarak tanımlanabilir. Ekonomik büyüme ise, bir ülkenin bir yıl içinde üretim kapasitesinde veya reel gayrisafi yurtiçi hasılasında meydana gelen ve rakam olarak ölçülebilen reel artışlardır. (Yavilioğlu, 2002:59-66)

Sanayileşme hareketiyle birlikte kalkınmakta olan ülkeler, genellikle üretim kapasitesinin üretim kaynakları üzerindeki dağılımını ve yatırım kararlarındaki etkin faktörleri piyasa aktörlerine bırakmaktadır. Ancak ülkeler arasında gözlenen aşırı farklılığın meydana getirdiği iktisadi ve içtimai problemler, piyasa mekanizmasının üretim faktörleri dağılımını ülke genelinde yeterince sağlayamadığını göstermektedir. Bireysel fayda ile sosyal faydanın çeliştiği noktalar, ciddi bir problem meydana getirmiştir.

Hususan İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra birçok ülkenin, hem kalkınma planlarında hem de hükümet programlarında bölgesel kalkınma farklılıklarını azaltma gayesiyle ekonomiye müdahalede bulunarak çeşitli tedbirler aldığı görülmektedir.

Dolayısıyla globalleşme ve yerelleşme anlayışlarının dünya ekonomik sistemine damgasını vurduğu 1980'lerden bu tarafa bölgesel kalkınma politikaları, sadece doğrudan devlet yardımlarına değil bununla birlikte işgücü kalitesi, yaşam kalitesi, yatırım atmosferi gibi bölgenin kalite ve kalkınmasını artırıcı özelliklere ve içsel gelişmeye daha çok önem veren bir yöne doğru evrilmiştir.

Bölgelerin kendi iç yapısına odaklanan, kalkınma politikaları kapsamında sosyal dinamiklere daha çok yer veren ve modern dünyanın gereklerine uyum sağlayarak gelişim gösteren yeni yaklaşımlar, günümüzdeki bölgesel kalkınma politikalarını oluşturmaktadır.

Yeni bölgesel kalkınma anlayışında siyasi, iktisadi, içtimai, coğrafi konuların ve bölgesel eşitsizliklerinin de ele alındığı görülmektedir.

Bir şehrin performansının; hüner, yatırım, girişimcilik ve rekabet faktörlerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkacağı ifade edilmektedir. Bu amaçla kentsel rekabette ön planda yer almak isteyen kentlerde, kentsel ekonomik performansı arttırmak amacıyla her alanda yeni düzenlemeler yapılmalı, bu amaçla yerel ve merkezi yöneticiler kentlerini geliştirmek için çeşitli politikalar üretmelidirler.(Şenlier, Eryılmaz,2004:232-238)

Rekabet gücü kent düzeyinde ele alındığında "yaşam kalitesi" kavramının vurgulandığı görülmektedir. Yaşam kalitesini belirleyen başlıca faktörler ise istihdam düzeyi ve verimliliklerdir.(Albayrak, Erkut,2010:138)

OECD'ye göre bölgesel rekabet gücü, özel işletme ve milli ekonomi seviyesindeki iki kavramdan hareket ederek işletmelerin, sanayilerin, bölgelerin, ülkelerin veya ülke birliklerinin uluslararası rekabete açık iken sürdürülebilir ve nisbi olarak yüksek faktör geliri ve faktör istihdam seviyesi oluşturabilme yeteneğidir. Rekabet gücü yüksek olan bölgeler, ulusal ve küresel pazarlarda diğer bölgelere kıyasla daha başarılı olacaktır (Beceran, 2004: 280). Ayrıca bölgesel rekabet gücüne sahip bölgenin, daha çok iş olanağı ve daha yüksek bir yaşam kalitesi sunması söz konusu olacaktır . (Budd ve Hirmis, 2004: 1022)

Günümüzde sermayeyi çekme çabası içinde olan bölgeler, işgücü ücretleri düşük, yasal ve idari bürokratik engelleri minimum seviyede ve uluslararası ekonomik bağlantısı yüksek olan bölgeler, bölgesel rekabette daha avantajlı duruma gelmişlerdir.

2. Bölgesel Kalkınmada Planlamanın Önemi

Bölgesel planlamanın, kalkınmanın yerel ve mekan boyutlarını analiz etme ihtiyacından doğduğu söylenebilir. Bölgesel planlama, yerel bilgilerin ulusal planlara aktarılmasını kolaylaştırdığı gibi ulusal kalkınma hedeflerinin yerel planlara yansıtılmasına da imkan vermektedir.

OECD'ye (OrganisationforEconomicCo-operationand Development - Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) göre bölgesel planlama, "bölgelerde istihdam ve refah yaratıcı ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi suretiyle bölgesel farkların azaltılma çabası" şeklinde görülmektedir.(www.supersilivri.com)

Başarılı bir bölgesel planlamada olması gereken unsurlar:

- Sektörel faaliyetlerin karşılıklı bağımlılığı ön plana çıkarılmalı ve kapsamı geniş tutulmalıdır.
- Bölge için stratejik vizyon geliştirilmelidir.
- Ulusal öncelikleri ve yerel talepleri aksettirmelidir.
- Değişen yeni şartlara uyum sağlayabilecek özellik taşımalıdır.
- Bölgesel planlamanın teori ve pratik aşamalarında yerel katılımcıların görüşlerinden istifade edilmelidir.
- Sürekli gözlem ve tekrar gözden geçirilmeye fırsat veren bir mekanizma olmalıdır.

☉ Bölgesel planlamanın ana hedefi, bölgelerarası gelişmişlik farklılıkları gidermek suretiyle bölgesel kalkınmayı sağlamaktır. Küresel eğilimler ışığında geline aşamada bölgesel planlama, bölgesel farklılıkların giderilmesi yönünde en önemli unsurdur.

3. Bölgesel Kalkınma Politikalarının Amaç ve Araçları

Bölgesel kalkınma politikalarının esas gayesi; bölgelerarası gelişmişlik farklılıklarının minimuma indirilmesi ve çarpık kentleşmenin önlenerek, ülke çapında metropoliten alanların geliştirilmesidir. Bu açıdan, bölgesel kalkınma politikalarının uygulanmasında; sürdürülebilirlik, bölgelerarası gelişmişlik farklılıklarının minimuma indirilmesi, iktisadi ve içtimai dengelerin sağlanması, hayat standardının yükseltilmesi, fırsat eşitliği, kültürel gelişme ve katılımcılık prensipleri esas alınmaktadır. (DPT,2003:91)

Geri kalmış bölgelerde, kamu kesimi ve özel sektörün kalifiye işgücü istihdam etmede karşılaştıkları sorunlar, gerekli altyapı ve sermaye yetersizliği, pazarlama güçlükleri, düşük kapasite ile çalışılması gibi sorunlar çözülmesi gereken problemler olarak görülmektedir.

3.1. Bölgesel Kalkınma Politikasının Amaçları

a. Nüfusun Ülkede Optimal Dağılımının Sağlanması

Nüfusun ülkede optimal dağılımının sağlanması amacı, daha çok nüfusunu sürekli olarak yitiren geri kalmış ve giderek gerileyen bölgelerde, kalkınmaya elverişli bazı noktaları, yani merkezleri seçerek, yatırım çabalarını buralarda yoğunlaştırmak ve böylece gelişmekte olan bölgelere doğru olan iç göçü durdurmaktadır. Bu şekilde oluşturulan büyük şehirler, bölge nüfusunu cazip hale getirecek, gelişmiş bölgelere doğru yönelen göçün önünde set oluşturarak, nüfusun bölgelerarasındaki dağılımını dengeleyecektir. (Dinler,2001:280)

b. Bölgelerarasındaki Ekonomik ve Sosyal Farklılıkların Giderilmesi

Çeşitli mesleklerde ihtiyaç duyulan, yetişmiş insan gücünün yeterli sayıda ve kalitede mevcut bulunması, kalkınma ve bölgelerarası dengesizliğin giderilmesi için önem taşımaktadır. (Külahcı,1987:25)

Refah ve hayat standardının yükseltilmesi, ekonomik olduğu kadar aynı zamanda toplumsal bir vakıdır. Çevreye ve zamana duyarlılık açısından daha hızlı akan kent içi ulaşım planlaması, engelliler için daha kullanılabilir kaldırım ve toplu taşıma, çalışan kadınlar için çocuk bakımevleri, daha temiz ve düzenli çevre düzenleme faaliyetleri bölgesel kalkınma için gerekli unsurlar olmaktadır.(Gül Hüseyin,2004:204-205)

Kaliteli istihdam imkanları ve özel teşebbüsü teşvik eden, dışarıdan yeni yatırımlar çekebilen, dışa bağımlılığı az, ekonomik ve istihdam yapısında çeşitliliği ve kendi kendine yeterliliği olan bir ekonomik yapı oluşturmak, küresel ve ulusal ekonomide yaşanan dönüşümlerin yerel ekonomi, işletmeler ve topluluk üzerinde oluşturabileceği olumsuzlukları hafifletmesi önem taşımaktadır.
www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423876702.pdf

3.2. Bölgesel Kalkınmanın Araçları

Gelişmiş ülkelerde problemler bölgesel, sanayi faaliyetlerin henüz o bölgelerde ortaya çıkmadığı, ekonomisi tarıma dayalı bölgeler olabildiği gibi, gerileyen sanayiler nedeniyle hareketliliğini kaybetmeye başlayan bölgeler de olabilir.

Gelişmekte olan ülkelerde ise nispi olarak daha geri bölgeler, özellikle alt yapısı eksik, tarımsal karakterli ve gizli işsizlik nedeniyle nüfus kaybeden bölgelerdir.

Bölgelerarası gelişmişlik farklarını gidermeye yönelik dört araçtan bahsedilebilir. Bu araçlardan ilk üçü geri kalmış bölgelerin kalkındırılmasına, dördüncüsü ise aşırı kalabalıklaşmış bölgelerin sınırlandırılması amacına yöneliktir.

Bu araçlar; (Dinler,2001:282-283)

- Bölgesel kalkınmanın sağlanması için kamu yatırımlarının gerçekleştirilmesi,
- Vergi ve özendirici teşviklerle ekonomik faaliyetlerin belirli yörelere yönelmesini sağlamak,
- Bölgesel düzeyde yönetim düzenlemeleri,
- Metropol alanların sınırlandırılması gibi önlemleri kapsamaktadır.

Bölgesel gelişme politikasının araçlarına “bilgi ve danışmanlık politikası”nı da eklemek mümkündür. Bilgi ve danışmanlık hizmeti sunularak özel ekonomik birimlere, kuruluş yerine ilişkin bilgi verilmekte ve danışmanlık hizmeti sunulmaktadır (Erkan Hüsni,1995: 237).

4. Bölgesel Rekabet Gücünü Belirleyen Etkenler

Bölgesel Rekabet Gücü ;bir bölge veya şehrin, ulusal ve özellikle de küresel ihracat pazar payında, diğer bölge veya şehirler ile yaptığı rekabetteki başarısı ile birlikte yüksek ve sürdürülebilir bir gelir düzeyi sağlayabilme yeteneği olarak, tanımlanabilmektedir (Kitson, Martin, Tyler , 2004: 991).

Bölgesel rekabet gücü ekonomik ve stratejik faktörler olmak üzere iki ana gruptan oluşmaktadır. Ekonomik faktörler sırasıyla, üretim faktörleri, bölgenin konumu, altyapı, ekonomik yapı, bölgesel rahatlık ve refah imkanları olarak ifade edilebilir. Stratejik faktörler ise, idari etkinlik, bölgesel kalkınma stratejisi, özel ve kamu sektörü işbirliği ve kurumsal yeterlilik olarak ifade edilebilir.(Beceran,2004:291)

AB bölgesel politikalarının önceliği, bölgesel rekabet edebilirlik ve istihdam ile ilgilidir. Bu önceliğe ilişkin hedefler, söz konusu bölgelerin rekabet gücünü ve yatırımcılar için çekiciliğini artırmak ve iş gücüne daha çok ve daha iyi iş olanaklarının yaratılmasını sağlamak şeklinde belirlenmiştir.(Kumral,2008:8)

Bölgesel rekabet edebilirlik, genelde üretkenlik, büyüme, rekabet ve performans gibi ekonomi politikası terimlerini içermekte, bölgelerin ihracat pazarındaki payı, sermaye ve işgücünün çekilmesi gibi konularda diğerleriyle yarışması ve başarılı olması hususları vurgulanmaktadır.

Şehirlerin rekabeti konusunda yapılan çalışmalar, şehirlerin aşağıda belirtilen hedeflere ulaşmak üzere rekabet ettiklerini ortaya koymaktadır. Şehirlerin rekabet ettiği temel alanlar; (Kara, 2008:15)

- Başta imalat sanayi olmak üzere son dönemde, ticari faaliyetler, emlak ve bilgi gibi zenginlik ya da istihdam oluşturan sektörlerde mobil yatırımları çekmek,
- Mevcut firmaların gelişmesi ve yenilerinin kurulması ile ekonomik büyümeyi sağlamak,
- Gelir, insan kaynağı, politik güç ve talep oluşturmak üzere nüfusun çekilmesi,
- Ulusal düzeydeki kamu kaynakları ile Avrupa Ortak Pazarı ve AB bölgesel politikası kapsamındaki fonlar gibi kaynaklar için rekabet,
- Önemli etkinlik ve yatırımlar için rekabet.

Rekabet gücündeki yeni yaklaşımları dikkate alarak kaynak ve kapasitenin etkin kullanımı ve verimlilik esasına dayalı sürdürülebilir bir artışın sağlanmasına yönelik göstergeler, bölgenin arzu edilen refah seviyesine ulaşmasında önemli araçlardır. Bu çerçevede bölgesel rekabet gücünün dayanak noktaları; devlet ve kurumlar, ekonomik kalkınma, verimli altyapı, beşeri sermaye ve firmaların etkinliğidir. Aşağıda bölgelerin verimlilik, istihdam ve hayat standardına yönelik olarak birbirine üstünlük sağlayacağı göstergeler şema yardımıyla gösterilmiştir. (Deviren, Yıldız,2014:769-770)

Şekil 1: Bölgesel Rekabetçi Üstünlüğün Temel Göstergeleri

Bölgesel rekabet gücünün ve yenilikçiliğin geliştirilmesine yönelik politika çerçevesinde merkezi yönetimin yukarıdan aşağıya belirleyici olduğu merkez odaklı anlayışlar önemini kaybetmiştir. Nihayetinde karar alma süreçlerinde paydaş sayısı fazla ve paydaşların işbirliğini esas alan süreçler uygulamaya konulmuştur. Yerel ve bölgesel aktörlerin öne çıkarılması, kamu ve özel sektör işbirliğini önemli hale getirmiş ve merkezi yapılanma yerine yerinden yönetim ve karar alma süreçlerini önemli hale getirmiştir.

Rekabet gücü kavramı ile ilgili yeni yaklaşımları dikkate alarak kaynakların ve mevcut yerel kapasitenin etkin kullanılması ve verimlilik esasına dayalı sürdürülebilir kalkınma anlayışının sağlanmasına yönelik göstergelere bakmak gerekir. İstenen refah seviyesine ulaşılmasında rekabet gücünün önemi büyüktür.

Bu çerçevede bölgesel rekabet gücünün üstünlüğünün temel göstergeleri; üretken sermaye, beşeri sermaye, sosyal ve kurumsal sermaye, kültürel sermaye, alt yapı sermayesi, bilgiye dayalı yenilikçi sermaye ile bölgesel üretkenlik, istihdam ve hayat standardının artırılmasıdır.

Sonuç ve Değerlendirme

Globalleşme, bölgesel politikalarda yeni bir model arayışına yol açmıştır. Globalleşme neticesinde bölgelerin rekabet gücünü arttırmaya yönelik yeni politikaların ortaya çıktığı görülmektedir. Globalleşme çerçevesinde yeni kalkınma anlayışı, bölgenin arz yapısının güçlendirilerek bölge dışından gelecek yatırımcıların teşvik edilmesi, karar verme sürecinin yerelleştirilmesi, bölgenin doğal alt yapı zenginlikleri değerlendirilerek beşeri sermaye, sosyal sermaye, yenilikler, yerel girişimcilik ve iş kültürünün geliştirilmesi, bilgi transfer ağlarının, bölgesel üretim faktörleri ve sisteminin kalitesi, bölgesel birikimlerden yararlanma ve öğrenme gibi kavramlar önem kazanmaya başlamıştır.

Günümüzde birçok ülkeyi ilgilendiren söz konusu yeni anlayışlar muvacehesinde bölgelerin gelişmişlik farklılıkları nazara alınarak hazırlanan farklı bölgesel kalkınma politikaları ile bölgelerin rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir. Bu yeni dönemde bölgesel politikalarda az gelişmiş ya da önemli iktisadi ve içtimai problemleri olan bölgeler kadar, metropol bölgelerin de rekabet gücünün artırılmasına önem verilmektedir.

Günümüzde şehirler ve bölgeler için hazırlanan planlarda “bölgesel rekabet gücünün oluşturulması en önemli hedef olarak görülmektedir. Bu hedefe ulaşmak için doğru stratejiler belirlenerek mevcut rekabet gücünün faktörlerinin doğru analiz edilmesi gerekir. Çünkü her şehir ve bölge için geçerli olan tek bir rekabet gücü geliştirme stratejisi belirleme imkanı yoktur. Her şehir ve bölge kendine has yapısını iyi tanımalı ve o yapıya uygun gelecek alternatif çözüm yolları üretmelidir.

Son olarak bugün üzerinde önemle durulması gereken konuların başında, ortaya konulacak stratejik planlarda bölgenin sahip olduğu kaynakların, uzun vadede, global ve ulusal ölçekte bölgeye kazandıracığı rekabet gücü kapasitesinin hangi seviyede olduğu ve buna göre planda öncelikli olan yatırım alanlarının belirlenmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- 1.Albayrak, A. N , Erkut, G.(2010), “Türkiye’de il ve bölgelerin rekabet gücü analizi”, İTÜ Dergisi ,Cilt: 9, Sayı: 2
2. Albayrak,Ayşe.Nur,Erkut,Gülden(2010), “Türkiye’de Bölgesel Rekabet Gücü Analizi”, Megaron,Cilt:5, Sayı:3.
- 3.BUDD, L. ve HIRMIS, Amer K. (2004). "Conceptual Framework for Regional Competitiveness", Regional Studies, 38(9), s.1015-1028
4. Beceren, Ertan, (2004), “Bölgesel Rekabet Gücü” ,Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Dergisi, Cilt:9, Sayı:2
5. Begg, I, (1999). Cities and competitiveness, *Urban Studies*, **36**, 5-6
- 6.Deviren,Vatansever.Yıldız,Onur.(2014), “Bölgesel Rekabet Gücünün Arttırılmasında Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Rolü:GEKA Örneği”,Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi,Cilt:7,Sayı:35

<http://www.turansam.org>

TURAN-SAM: TURAN Stratejik Araştırmalar Merkezi * TURAN-CSR: TURAN Center for Strategic Researches
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2017; Cilt: 9/SONBAHAR, Sayı: 36
TURAN-CSR International Scientific Peer-Reviewed, Refereed Journal; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Year: 2017; Volume: 9/AUTUMN, Issue: 36
DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>

7. Dinler, Zeynel(2001), *Bölgesel İktisat*, Ekin Kitapevi Yayınları, 6. Baskı, Bursa DPT, Katılım Öncesi Ekonomik Programı (2003 Yılı), DPT Yayını, Ankara,
8. Erkan, Hüsnü(1995), “*Bölgesel Gelişme Stratejileri ve Türkiye’nin Bölgesel Kalkınma Politikası*”, Gelişme İktisadı (Kuram, Eleştiri, Yorum), Beta Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul
9. Gül, Hüseyin(2004), “*Ekonomik Kalkınmada Yerel Alternatifler*”, Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu, DPT Yayını, Cilt:1, Kalkınma Bakanlığı,(2014), “*Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi(2014-2023)*”
10. Kara, Murat(2008), “*Bölgesel Rekabet Edebilirlik Kavramı ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yansımaları*” DPT Yayın No:2774
11. Kitson, M., Martin, R. ve Tyler, P. (2004). “*Regional Competitiveness: An Elusive yet Key Concept?*”. *Regional Studies*. 38(9):
12. Kumral, Neşet(2008), “*Bölgesel Rekabet Gücünü Arttırmaya Yönelik Politikalar*”, Ege University Working Papers in Economics 2008, Working Paper No: 08 / 02 Kuramsal Bir Değerlendirme”Ege Akademik Bakış,Cilt:11,Sayı:2
13. Külahcı, Mehmet(1987), “*Fırat Havzası İş Gücü Eğitimi Bireylere Beceri Kazandırma Projesi*” Planlama Dergisi , Sayı: 22
14. Şenlier, Nihal, Eryılmaz, Semiha Sultan(2004), “*Kentlerarası Rekabette İstanbul’un Yeri*”, *Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu*, DPT Yayını, Cilt: 2
15. Uzbay Pirili, Meneviş,(2011), “*Bölgesel Kalkınmada Kamu Yatırımlarının Rolü*:Ege Akademik Bakış,Cilt:11,Sayı:2
16. Yavilioğlu, Cengiz(2002), “*Kalkınmanın Anlambilimsel Tarihi ve Kavramsal Kökenleri*“, Ç.Ü, İİBF Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 1, 2002
17. www.supersilivri.com
18. www.bolgeselkalkinmakonferansi.org
19. www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423876702.pdf
20. www.arastirmax.com
21. www.tepav.org.tr
22. www.sosyalarastirmalar.com
23. www.bilgininadresi.net , 2008